

(PAPER 106) Learning Mother Tongue and other Languages: In and outside the school

ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ: ਸਕੂਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੇ ਬਾਹਰ

ਲਿਖਤੀ ਅੰਕ : 70

ਅੰਦੂਰਨੀ ਅੰਕ : 30

ਕੁੱਲ ਅੰਕ : 100

ਉਦੇਸ਼ :-

1. ਭਾਸ਼ਾ, ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ।
2. ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ।
3. ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸੰਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ।
4. ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
5. ਬਹੁਭਾਸ਼ਾਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਕੱਲਪ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।
6. ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਣਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਕੱਲਪਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣਾ।
7. ਭਾਸ਼ਾ ਪਾਠਕ੍ਰਮ, ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਤੇ ਅਧਿਆਪਨ ਸਹਾਇਕ-ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
8. ਪੁਸਤਕਾਲੇ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰੇਰਤ ਕਰਨਾ।
9. ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਦਸ਼ਾ ਤੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕਰਨੇ।
10. ਉਪਚਾਰਾਤਮਕ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾ ਕੇ ਉਪਚਾਰਾਤਮਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਧੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ।

ਇਕਾਈ : 1

ਭਾਸ਼ਾ, ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ

ਭਾਸ਼ਾ : ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ

ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ

ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ : ਅਰਥ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਮਹੱਤਵ

ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਧਾਰਨ ਸਿਧਾਂਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਸੂਤਰ

ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਜ

ਇਕਾਈ : 2

ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ

ਭਾਸ਼ਾ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਇਕ ਵਿਵਸਥਾ: ਧੁਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਰੂਪ ਵਿਗਿਆਨ, ਵਾਕ ਵਿਗਿਆਨ, ਅਰਥ ਵਿਗਿਆਨ

ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਮਾਜ: ਸੰਬੰਧ, ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਝਾਅ

ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਸਿੱਖਿਆ: ਅਰਥ, ਵਿਕਸਤ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ਾਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਇਕਾਈ : 3

ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਿੱਖਣ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ

ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵਰ੍ਹੇ, ਸਕੂਲੀ ਵਰ੍ਹੇ: ਬੀ.ਐਫ.ਸਕਿਨਰ ਦਾ ਵਿਹਾਰਵਾਦੀ ਪਰਿਪੇਖ, ਚੌਮਸਕੀ ਦਾ ਜਨਮਜਾਤੀ ਪਰਿਪੇਖ, ਪਰਸਪਰ-ਕਿਰਿਆਵੀ ਜਾਂ ਵਿਕਾਸੀ ਪਰਿਪੇਖ (ਜਾਂ ਪਿਆਜੇ, ਵਗੋਤਸਕੀ)

ਦੂਜੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਿੱਖਣ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ

ਇਕਾਈ : 4

ਸਹਾਇਕ ਸਿੱਖਣ ਸਾਧਨ

ਭਾਸ਼ਾ ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ: ਅਰਥ, ਲੋੜ, ਮਹੱਤਤਾ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤ

ਬਾਲ ਸਾਹਿਤ: ਲੋੜ, ਮਹੱਤਤਾ, ਪੱਛੜੇਪਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੇ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਝਾਅ

ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ: ਲੋੜ ਤੇ ਮਹੱਤਤਾ, ਚੰਗੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਭਾਸ਼ਾ ਪੁਸਤਕਾਲਾ: ਮਹੱਤਵ, ਸੰਗਠਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਅਧਿਆਪਨ ਸਹਾਇਕ ਸਾਧਨ: ਸ਼੍ਰਵ ਸਾਧਨ, ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਾਧਨ ਤੇ ਸ਼੍ਰਵ-ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ, ਕਿਸਮਾਂ ਤੇ ਸੁੱਚਜੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ

ਇਕਾਈ : 5

ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੇ ਉਪਚਾਰਾਤਮਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਧੀਆਂ

ਮੁਲਾਂਕਣ: ਆਧੁਨਿਕ ਧਾਰਨਾ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਫਰਕ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸਾਧਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਉਪਾਅ

ਉਪਚਾਰਾਤਮਕ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਨ ਦੀਆਂ ਉਪਚਾਰੀ ਵਿਧੀਆਂ

ਸਹਾਇਕ ਪੁਸਤਕ ਸੂਚੀ :-

1. ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਧੀ, ਡਾ: ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੱਸ
2. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸਾਹਿੱਤ ਅਧਿਆਪਨ, ਡਾ: ਇੰਦਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੰਦਰਾ, ਟੰਡਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਲੁਧਿਆਣਾ
3. ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਡਾ: ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ

- 4.ਆਧੁਨਿਕ ਬੋਧ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ,ਡਾ: ਹਰਦੀਪ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ,ਵਾਰਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ,ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 5.ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਠੀ ਦੀ ਨਾਟ-ਚੇਤਨਾ: ਡਾ: ਹਰਦੀਪ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ,ਵਾਰਸ ਸ਼ਾਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ,ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ
- 6.ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਖਸ਼ਣ ਕਲਾ,ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ,ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ,ਪਟਿਆਲਾ
- 7.ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ :ਵਿਆਕਰਨ ਤੇ ਬਣਤਰ,ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ,ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ,ਪਟਿਆਲਾ
- 8.ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਰੇ,ਡਾ:ਹਰਕੀਰਤਸਿੰਘ,ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ,ਪਟਿਆਲਾ
- 9.ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ,ਦੁਨੀਚੰਦ੍ਰ,ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ,ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
- 10.ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ(ਆਦਿਕਾਲ-ਮੱਧਕਾਲ) ਡਾ: ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ,ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ
11. Lightbown, P. M & Spada, N. (1999). *How Languages are Learned* Oxford: Oxford University Press